

УДК 658.14:339.137 (035.3)

*В. В. Ратинський,**к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Тернопіль, Україна**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9283-6371>**О. М. Кундеус,**к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Тернопіль, Україна**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2944-2588>**Т. М. Королюк,**к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Тернопіль, Україна**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8142-8310>**О. Д. Малярський,**аспірант, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Тернопіль, Україна**ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-5530-0593>*

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.16.97

СИСТЕМА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГОВО-ПОБУТОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

V. Ratynskiy,

PhD in Economics, Associate Professor, Department of Accounting and Audit,
Ivan Pul'uj Ternopil National Technical University, Ternopil, Ukraine

O. Kundeus,

PhD in Economics, Associate Professor, Department of Accounting and Audit,
Ivan Pul'uj Ternopil National Technical University, Ternopil, Ukraine

T. Korolyuk,

PhD in Economics, Associate Professor, Department of Accounting and Audit,
Ivan Pul'uj Ternopil National Technical University, Ternopil, Ukraine

O. Maliarskyi,

PhD student, Ivan Pul'uj Ternopil National Technical University, Ternopil, Ukraine

MANAGEMENT ACCOUNTING SYSTEM IN THE MANAGEMENT OF RETAIL AND DOMESTIC INFRASTRUCTURE ENTERPRISES

Метою статті є оцінка використання інструментів управлінського обліку в управлінні підприємством сервісної інфраструктури. Сфера послуг, що характеризується високими коливаннями цін, зростаючими витратами та розвитком сучасних технологій, у майбутньому буде шукати різноманітних джерел доходів та змін у бізнес-моделях. Сервісні підприємства будуть переходити до розумного управління, використовуючи інструменти управлінського обліку, які надають доступ до повної і актуальної інформації з внутрішніх та зовнішніх джерел та розширені можливості управління.

Авторами зазначено, що ефективне управління торгово-побутовою інфраструктурою потребує впровадження системи управлінського обліку, яка допоможе забезпечити оптимальну організацію роботи, контроль за ресурсами та ефективне прийняття управлінських рішень. У роботі детально проаналізовано особливості впровадження системи управлінського обліку на підприємствах торгово-побутової інфраструктури, зокрема описані методи та засоби обліку, які дозволяють ефективно контролювати

процеси внутрішнього та зовнішнього обігу, оптимізувати управлінські рішення та забезпечувати стабільний розвиток підприємств. Автори роботи висловлюють думку про важливість впровадження системи управлінського обліку для досягнення конкурентних переваг та підвищення ефективності діяльності підприємств торгово-побутової інфраструктури. Окреслено також перспективи розвитку даної системи в умовах зростаючої конкуренції та швидкого розвитку технологій.

The aim of this article is to assess the utilization of management accounting tools in the management of service infrastructure enterprises. The realm of services, characterized by volatile pricing, escalating costs, and the advancement of modern technologies, will increasingly seek diverse revenue sources and undergo changes in business models. Service enterprises are poised to transition into intelligent management by employing management accounting tools that provide access to comprehensive and up-to-date information from internal and external sources, along with enhanced management capabilities.

The authors underline that effective management of retail and household infrastructure necessitates the implementation of a management accounting system, which will facilitate optimal work organization, resource control, and effective decision-making. The paper meticulously analyzes the intricacies of introducing a management accounting system in retail and household infrastructure enterprises, specifically delineating accounting methods and tools that enable efficient control of internal and external processes, optimize managerial decisions, and ensure stable enterprise development.

The authors of the paper advocate for the importance of implementing a management accounting system to attain competitive advantages and enhance the operational efficiency of retail and household infrastructure enterprises. The study also outlines the prospects for the development of this system in the context of burgeoning competition and rapid technological advancements.

The study explores the strategic integration of management accounting systems in these enterprises to optimize performance, resource allocation, and decision-making processes. By accessing real-time insights from both internal and external sources, these systems empower businesses to make informed choices, streamline operations, and enhance overall competitiveness.

This research also encompasses a comprehensive review of recent literature and research, unveiling unresolved facets within the broader theme of the study. It underscores the need for an advanced management accounting system capable of addressing the multifaceted challenges unique to retail and domestic infrastructure. The study places emphasis on exploring innovative ways to tackle emerging complexities in these sectors, highlighting the significance of novel approaches in the modern business landscape.

The authors contend that the implementation of a management accounting system is pivotal in fostering operational efficiency, enhancing decision-making, and achieving sustainable growth within retail and domestic infrastructure enterprises. This article paves the way for future advancements in the realm of management accounting by addressing pertinent issues and fostering a deeper understanding of its transformative role in these sectors.

*Ключові слова: сервісна інфраструктура; сфера послуг, розумне управління; управлінський облік.
Key words: service infrastructure; service sector, intelligent management; management accounting.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Динамічний розвиток сфери послуг суттєво впливає на нові напрями діяльності підприємств споживчої промисловості. Побутові підприємства розширюють свій бізнес в напрямках, які дозволяють інтеграцію майбутніх розподілених джерел доходу у всій системі постачання. У майбутньому відчизняна побутова галузь економіки стикнеться з різними викликами, які визначаються широким перехідним періодом, що впливає з реалізації економічних цілей та диктується геополітичною ситуацією. У довгостроковій перспективі очікується, що інвестиції в побутову промисловість забезпечать економічну безпеку країни, а також розширять можливості використання сучасних напрацювань в сфері інтелектуального управління економічними системами, які вже довели свою вигідність у порівнянні з традиційни-

ми системами. Інший важливий помітний тренд — це потреба у цифровізації бізнес-операцій для задоволення потреб ринку та підвищення якості послуг на ринку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Останні дослідження та публікації у галузі управлінського обліку на підприємствах торгово-побутової інфраструктури свідчать про зростаючий інтерес до цієї проблеми. Вчені та практики активно займаються аналізом та оптимізацією систем управлінського обліку з метою забезпечення ефективного функціонування підприємств даного сектору. Вони досліджують різноманітні аспекти управлінського обліку, такі як методи обліку та аналізу, використання інформаційних техно-

логій, організаційні аспекти і забезпечення якості даних. Дослідженням етапів становлення та розвитку системи управлінського обліку підприємств торгово-побутової інфраструктури займалися вітчизняні науковці: Буднік І. [3], Дядюн О. [5], Малярець Л. [9], Співак С. [2] та інші.

Попри значний обсяг досліджень, у галузі управлінського обліку на підприємствах торгово-побутової інфраструктури все ще існують невирішені аспекти та невідповідність між розробленими моделями і реальними потребами підприємств. Одним із найактуальніших питань є розробка і впровадження інтегрованих систем управління, які враховують специфіку діяльності торгово-побутової інфраструктури, зокрема, управління запасами, логістикою, продажами та обслуговуванням клієнтів. Також до невирішених частин проблеми відноситься аналіз впливу цифрової трансформації на систему управлінського обліку і впровадження нових технологій та програм для забезпечення точного та оперативного обліку та аналізу даних.

Для досягнення більш комплексного та збалансованого управління на підприємствах торгово-побутової інфраструктури, необхідно ретельно вивчити та аналізувати ці невирішені аспекти та внести свій внесок у розвиток та оптимізацію систем управлінського обліку.

МЕТА СТАТТІ

Метою даної статті є дослідження та аналіз системи управлінського обліку на підприємствах торгово-побутової інфраструктури з метою забезпечення оптимального управління та ефективності їх діяльності. Автори проаналізують особливості впровадження системи управлінського обліку на таких підприємствах, а також визначать методи та інструменти обліку, які сприятимуть забезпеченню ефективного контролю та управлінських рішень. Також стаття спрямована на розкриття важливості системи управлінського обліку для досягнення конкурентних переваг та підвищення ефективності торгово-побутової інфраструктури. Автори також ставлять за мету проаналізувати перспективи розвитку даної системи в умовах зростаючої конкуренції та швидкого розвитку технологій.

Висновки, зроблені в ході дослідження, сподіваємося, допоможуть підприємствам торгово-побутової інфраструктури ефективніше використовувати свої ресурси, покращити управління та приймати обґрунтовані рішення, що позитивно вплине на їхні результати та конкурентоспроможність.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У сучасних умовах торгово-побутова галузь стикається з викликами, такими як коливання цін, низькі маржі, високі витрати на обслуговування, зростаючі витрати на залучення та утримання клієнтів, інвестиції в дослідження та розвиток, сильна конкуренція від міжнародних гравців та нижча лояльність все більш свідомих клієнтів. Це вимагає переосмислення традиційної бізнес-моделі з метою розвитку організаційного інтелекту. Завдяки технологічним досягненням і змінам, торгово-побутові підприємства розширюють свою пропозицію, що призводить до змін у сфері управління.

Покращення ефективності системи управління в торгово-побутовому підприємстві є постійною діяльністю, що становить основу для оцінки системи управління. Процес покращення ефективності передбачає постійний аналіз та оцінку як ходу процесів, так і реалізації встановлених цілей з використанням інформації, яку надає система управлінського обліку. Це дозволяє керівникам приймати рішення щодо оптимізації процесів, планувати та розробляти стратегії на наступні роки роботи. Завдяки використанню інструментів управлінського обліку, торгово-побутові компанії адаптуються до змін на ринку і здатні досягти конкурентної переваги. Інструменти управлінського обліку використовуються для постійного покращення ефективності. В результаті компанії перетворюються на розумні (smart) організації. Торгово-побутові рішення, які пропонують компанії, є гнучкими. Компанії систематично пристосовують свої продуктові рішення та послуги до змінних потреб клієнтів та зміни ринку.

Внесок статті в дослідження полягає у виявленні інструментів управлінського обліку для управління торгово-побутовою компанією. Обсяг інформації, яку використовують відповідні суб'єкти, може змінюватися й вимагає оновлення. Ми сформулювали такі дослідницькі питання:

1. Які інструменти управлінського обліку використовуються при здійсненні функцій управління підприємством: планування, організація, керівництво, контроль?
2. Які інструменти управлінського обліку використовують менеджери при прийнятті стратегічних рішень?
3. Які інструменти управлінського обліку використовують менеджери при прийнятті оперативних рішень?
4. Який вплив мають використовувані інструменти управлінського обліку на управління торгово-побутовим підприємством?

Ця стаття досліджує використання інструментів управлінського обліку в управлінні великим підприємством, зокрема в торгово-побутовій галузі. Автори виявили наукову прогалину у вигляді виявлення інструментів управлінського обліку в управлінні торгово-побутовим суб'єктом. Обсяг інформації, що надходить з системи управлінського обліку, змінюється й вимагає оновлення.

Сучасне управління торгово-побутовими підприємствами, у контексті правових та економічних вимог, вимагає організаційних змін та розробки нової стратегії. Стратегія виражає довгострокові цілі підприємства, відповідає розробленим курсам дій та визначає розподіл ресурсів, необхідних для досягнення прийнятих цілей. Вона включає набір цілей, параметрів, основних припущень та планів, необхідних для досягнення цих цілей, виражених у такий спосіб, що дозволяє визначити ділові діяльності, яким займається або повинно займатися дане підприємство, і тип ділової діяльності, яку воно здійснює або має здійснювати. Стратегія торгово-побутового підприємства повинна охоплювати всі заплановані та виконані діяльності, з урахуванням існуючих умов (економічних, екологічних, юридичних, технічних, соціальних та організаційних), які призводять до досягнення прийнятої мети. Вона представляє собою шлях до досягнення цілі, при цьому прийняті цілі повинні

забезпечувати систематичний розвиток даного торгово-побутового суб'єкта. В сучасних умовах торгово-побутові компанії шукають шляхи для покращення своєї діяльності, з метою досягнення найвищої ефективності та результативності.

Сучасне управління торгово-побутовими підприємствами, враховуючи правові та економічні вимоги, потребує організаційних змін та розробки нових стратегій. Стратегія відображає довгострокові цілі підприємства, визначає шляхи дій та розподіл необхідних ресурсів для досягнення прийнятих цілей. Вона містить набір цілей, параметрів, базових припущень та планів, які дозволяють визначити ділову діяльність підприємства та тип бізнесу, яким воно займається або повинно займатися. Стратегія торгово-побутового підприємства повинна враховувати всі заплановані та реалізовані дії, враховуючи існуючі умови (економічні, юридичні, технічні, соціальні та організаційні), що призводять до досягнення встановленої мети. Вона визначає шлях до досягнення цілей, а прийняті цілі повинні забезпечувати систематичний розвиток підприємства в торгово-побутовій галузі. В сучасних умовах торгово-побутові компанії шукають способи покращення своєї діяльності з метою досягнення максимальної ефективності та результативності.

Управління торгово-побутовими підприємствами, яке може сприяти збільшенню прибутковості, зміцненню позицій на ринку та підвищенню довіри клієнтів є важливим завданням для економічних досліджень. Розвиток продуктових пропозицій та створення додаткової вартості для клієнтів дозволить торгово-побутовим підприємствам отримати очікувані фінансові результати. Реалізація концепцій вимагає залучення та розуміння з боку співробітників на всіх рівнях управління. Впровадження концепцій управління також передбачає підтримку відповідної системи обліку, зокрема шляхом надання керівникам інформації, що генерується підсистемою управлінського обліку, яка є необхідною на кожному етапі управління торгово-побутовим підприємством. Розвиток стратегічного управління, фінансових та технологічних інновацій, сучасних методів управління та нових організаційних структур, а також зростаюча динаміка зовнішнього середовища та конкуренції призвели до зростання використання інструментів управлінського обліку підприємствами. Управлінський облік охоплює методи та процеси, пов'язані з підготовкою фінансової та нефінансової інформації та подальшим її комунікуванням менеджерам і співробітникам з метою кращого прийняття рішень та ефективнішого контролю над організацією в цілому. Інформаційні системи управлінського обліку допомагають керівникам у прийнятті рішень щодо економічної залежності та витрат на споживання ресурсів у підприємстві. Підприємства в торгово-побутовому секторі, впроваджуючи зміни в бізнес-моделях, будуть рухатися в напрямку "інтелектуального управління" та "інтелектуальної організації", заснованого на управлінні знаннями. Інтелектуальне управління в торгово-побутовій компанії використовує інформацію, незалежно від того, де вона зберігається. Використовуються передові інструменти для забезпечення контролю. Вводиться автоматизація підготовки бізнес-інформації. З цією метою використовуються

різноманітні інструменти управлінського обліку. Облік є безпрецедентним раніше, необхідним керівником сьогодні та незамінним радником майбутнього у кожному підприємстві. Управлінський облік має два основні елементи: якість інформаційної системи та вибір правильної стратегії. Управлінський облік все більше стає основним елементом управлінського процесу, не тільки на оперативному рівні, але й на рівні прийняття стратегічних рішень.

Загалом, аналіз підтверджує важливість стратегічного управління, використання концепцій управління та інструментів управлінського обліку для досягнення успіху в торгово-побутовому секторі. Однак, кожне підприємство має свої унікальні особливості та виклики, тому необхідно розробляти та адаптувати стратегії та інструменти управління для вирішення конкретних завдань та досягнення поставлених цілей.

Найбільшою перешкодою для учасників торгово-побутового сектору є гнучке адаптування до викликів сучасної економіки, зумовленої розвитком сучасних технологій і змінами в оточуючому середовищі, для збереження конкурентоспроможності, забезпечення зростання та розширення на нові ринки. Підсистеми управлінського обліку обробляють фінансову та нефінансову інформацію для прийняття рішень, формування стратегії та створення вартості підприємства. У сучасній динамічній економіці ці системи стають невід'ємним інструментом для учасників промисловості, забезпечуючи їх ефективність та конкурентну перевагу. Дослідження [4, 8, 17] підтвердили високий рівень використання інструментів управлінського обліку в повсякденному та стратегічному управлінні великими підприємствами, включаючи торгово-побутову галузь. Аналізуючи отримані результати, варто зазначити, що в торгово-побутовій галузі не використовувалися жодні інструменти управлінського обліку для впровадження двох функцій управління — організації та керівництва. Проте, щодо планування та контролю були використані окремі інструменти в дуже високій мірі.

Як виявилось, цей результат свідчить про можливість внесення змін у систему управління підприємством сервісної інфраструктури шляхом використання сучасних технологій та змін у системі облікової інформації. Важливо зауважити високу оцінку та потребу у візуалізації інформації, яка отримується з системи управлінського обліку. Ці зміни визначають напрямки розвитку розумного підприємства в торгово-побутовій галузі. Аналізуючи результати проведеного дослідження, можна зазначити, що інформація, отримана з системи управлінського обліку, сприяє створенню розумного підприємства в торгово-побутовій галузі, яке повинно включати три основні елементи:

1. Розумний комплект (intelligent suite): включає системи, які підтримують взаємовідносини та обслуговування клієнтів, фінансові, контрольні та облікові процеси; ланцюжок постачання та мережі закупівель; процеси інформаційного потоку між окремими рівнями організації; та управління мережею та активами виробництва.

2. Цифрова платформа (digital platform): є джерелом інформації та забезпечує інтеграцію систем за допомогою передових розумних технологій, таких як ро-

ботизація процесів, бізнес-аналітика або машинне навчання. Вона дозволяє проводити розширений бізнес-аналіз і надає доступ до даних в режимі реального часу.

3. Розумні технології (intelligent technology): включають в себе використання розумного аналізу даних, прогнозування майбутнього та оцінки ризику за допомогою алгоритмів на основі наборів даних. Інформаційна система управлінського обліку може використовувати машинне навчання для створення наборів звітів для прогнозування, діагностики, покращення якості звітності, передбачення помилок та виявлення відхилень.

Вищезазначені елементи сприяють розвитку підприємств сервісної інфраструктури у напрямку розумного управління і включають такі складові:

1. Діджиталізація внутрішніх процесів та автоматизація виконуваних завдань, що розглядаються як природна комунікація.

2. Систематичний аналіз слабкостей та відхилень в досягненні поставлених цілей.

3. Проведення / підтримка науково-дослідних робіт і розробок.

4. Впровадження нових технологій.

5. Впровадження мережевої організаційної структури та делегування відповідальності на нижчі рівні управління.

6. Використання повного потенціалу працівників.

7. Управління знаннями.

Стратегія передбачає покращення економічної безпеки обслуговуваних підприємств шляхом надання надійних, ефективних рішень для побутової інфраструктури. Розумне управління передбачає сильний акцент на індивідуалізацію потреб клієнта, щоб забезпечити відповідні рішення та забезпечити комплексне виконання проекту. При впровадженні інновацій і нових технологій компанія завжди враховує потреби клієнтів. Стратегія розумного управління торгово-побутовою компанією повинна враховувати розвиток економічних систем та політичну ситуацію. Інновації та сталий розвиток у контексті цих стратегій будуть визначені сучасними технологіями та будуть підтримуватися інформацією підсистеми управлінського обліку. Шлях до створення нової бізнес- та регуляторної моделі в торгово-побутовій промисловості буде визначений розвитком концепції розумних організацій та мережевої організаційної структури. Успіх торгово-побутового підприємства у довгостроковій перспективі залежатиме від включення в стратегію компанії ефективної комунікації та побудови довіри між керівництвом, співробітниками та зацікавленими сторонами.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи результати дослідження, ми показали, що інструменти управлінського обліку підтримують реалізацію управлінських процесів у великих підприємствах, включаючи торгово-побутові підприємства. У виконанні функцій управління система управлінського обліку відіграє важливу роль, надаючи інформацію для прийняття рішень та контролю за результатами діяльності підприємства. Застосування розумних технологій та підходів до управління торгово-побутовими підприємствами може принести значні переваги, включаючи

покращення продуктивності, зниження витрат та зростання конкурентоспроможності.

Розумне управління має важливе значення для досягнення стійкого розвитку та забезпечення якісних послуг клієнтам. Відповідно до стратегії, компанії повинні фокусуватись на ефективному використанні ресурсів, стимулюванні інновацій, підтримці сталих економічних рішень та забезпеченні задоволення клієнтів.

Для досягнення успіху у впровадженні розумного управління торгово-побутовими підприємствами рекомендується:

— Впровадження цифрової платформи та розумних технологій, таких як аналітика даних, машинне навчання та штучний інтелект.

— Оптимізація внутрішніх процесів, автоматизація рутинних завдань та забезпечення швидкого доступу до інформації.

— Впровадження системи управлінського обліку, що включає в себе збір та аналіз даних, розрахунок показників ефективності та візуалізацію інформації.

— Посилення комунікації та співпраці між різними рівнями управління та співробітниками компанії.

— Налагодження системи контролю та звітності для відстеження прогресу та виявлення відхилень.

Загалом, розумне управління торгово-побутовими підприємствами є ключовим елементом їх успіху та забезпечення сталого розвитку. Застосування інноваційних технологій, оптимізація процесів та акцент на потреби клієнтів можуть допомогти підприємствам досягти високої продуктивності та конкурентоспроможності в швидкоплинному світі бізнесу.

Література:

1. Posadzinska I., Grzeszczak M. Management Accounting System in the Management of an Intelligent Energy Sector Enterprise. *Energies* 2022, 15, 7633. <https://doi.org/10.3390/en15207633>
2. S. Spivak, S. Krepych, I. Spivak, R. Brukhanskyi and U. Tkach, "Analysis of Tax Burden in Ukraine in the Context of European Integration," 2021 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT), 2021, pp. 385—388, doi: 10.1109/ACIT52-158.2021.9548630
3. Буднік І. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління нематеріальними активами: дис. докт. філософії: Одеса, 2021. 427 с.
4. Васьківська К. В. Економічний потенціал підприємства в умовах змін: суть та характерні особливості. *Ефективна економіка*. 2020. №5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/9.pdf
5. Дядюн О. О. Облікова політика підприємств щодо нематеріальних активів: засадничі принципи та особливості формування. *Бізнес-інформ*. 2020. № 12. С. 302—309
6. Коломієць Т. В. Роль інформаційних ресурсів у процесі формування інтелектуального капіталу підприємства. *Ефективна економіка*. 2017. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5907#:~:text=>
7. Корольок Т., Рапа Н. Діджиталізація документообігу: законодавчі аспекти, переваги та недоліки, ефективність впровадження. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2021. Вип. 2 (25). С. 270—280.

8. Крилов Д. В. Аналіз рейтингового оцінювання розвитку інноваційної діяльності в Україні. Ефективна економіка. 2022. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10285>

9. Малярець Л. М. Розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством в умовах цифрової трансформації економіки. Ефективна економіка. 2018. № 6.1-2 (56). URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2018/12.pdf

10. Орєхова А. І. Економічний потенціал підприємства: сутнісні характеристики та структуризація. Економіка і суспільство. 2018. № 17. С. 308—313.

11. Пилипенко К. А., Мац Т. П. Обліково-аналітичне забезпечення управління діловою репутацією як нематеріального активу в умовах інституційних змін. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2021. № 2 (50). С. 138—144.

12. Ратинський В. В. Бухгалтерський облік і аналіз: перспективи для малого бізнесу. Економіка та суспільство, 2021. № 25.

13. Ратинський В. В. Бухгалтерський облік у процесі управління підприємством. Агросвіт, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, ТОВ ДКС Центр, 2021. № 7—8. С. 79—84.

14. Ратинський В. В. Інформаційні технології в бухгалтерському обліку. перспективи та проблеми, Інформаційно-аналітичний наукометричний журнал "Економіка. Фінанси. Право", 2021. № 4/1. С. 17—21.

15. Собакар М. В. Удосконалення підходів до ідентифікації нематеріальних активів в системі управлінського обліку підприємства. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2022. № 1 (105). С. 68—77.

16. Федорова І. В. Ідентифікація нематеріальних активів як початкова стадія їх обліку: проблемні питання. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. № 23 (2). С. 128—131.

17. Ярмолук О. Ф., Киян А. В. Особливості облікової політики щодо ресурсного потенціалу підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 11. С. 916—922.

18. Ясишена В. В. Основні аспекти формування облікової політики нематеріальних активів підприємств. Інноваційна економіка. 2019. № 5—6. С. 149—157

References:

1. Posadzinska, I. and Grzeszczak, M. (2022), "Management Accounting System in the Management of an Intelligent Energy Sector Enterprise", *Energies* vol. 15, pp. 7633.

2. Spivak, S Krepych, S Spivak, I Brukhanskyi, R and Tkach U (2021), "Analysis of Tax Burden in Ukraine in the Context of European Integration," 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT), pp. 385—388,

3. Budnyk, I. (2021), "Accounting and Analytical Support for the Management of Intangible Assets", Abstract of Doctoral Dissertation, Odesa, Ukraine.

4. Vaskivska, K. V. (2020), "Economic Potential of the Enterprise in the Context of Changes: Essence and Characteristic Features", *Effective Economy*, [Online] vol. 5.

available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/9.pdf (Accessed 25 July 2023).

5. Dyadyun, O. O. (2020), "Accounting Policy of Enterprises for Intangible Assets: Fundamental Principles and Specifics of Formation", *Business Inform*, vol. 12, pp. 302—309.

6. Kolomiets, T. V. (2017), "The Role of Information Resources in the Formation of Intellectual Capital of an Enterprise", *Effective Economy*, [Online] vol. 11. available at: [http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5907#:~:text=\(Accessed 25 July 2023\).](http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5907#:~:text=(Accessed 25 July 2023).)

7. Korolyuk, T. and Rapa, N. (2021), "Digitalization of Document Flow: Legislative Aspects, Advantages, Disadvantages, and Effectiveness of Implementation", *Social-Economic Problems and the State*, vol. 2 (25), pp. 270-280.

8. Krylov, D. V. (2022), "Analysis of Rating Assessment of Innovation Activity Development in Ukraine", *Effective Economy*, [Online] vol. 5. available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10285> (Accessed 25 July 2023).

9. Maliarets, L. M. (2018), "Development of Accounting and Analytical Support for Enterprise Management in the Context of Digital Transformation of the Economy", *Effective Economy*, [Online] vol. 6. available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2018/12.pdf (Accessed 25 July 2023).

10. Orekhova, A. I. (2018), "Economic Potential of the Enterprise: Essential Characteristics and Structuring", *Economy and Society*, vol. 17, pp. 308—313.

11. Pylypenko, K. A., and Mats, T. P. (2021), "Accounting and Analytical Support for Managing Business Reputation as an Intangible Asset under Institutional Changes", *Herald of Berdyansk University of Management and Business*, vol. 2 (50), pp. 138—144.

12. Ratynskiy, V.V. (2021), "Accounting and Analysis: Prospects for Small Business", *Economy and Society*, vol. 25, pp. 31—37.

13. Ratynskiy, V.V. (2021), *Accounting in Enterprise Management Process*. Agrosvit, vol. 7—8, pp. 79—84.

14. Ratynskiy, V.V. (2021), "Information Technologies in Accounting: Perspectives and Problems", *Information-analytical bibliometric journal "Economics. Finance. Law"*, vol. 4/1, pp. 17—21.

15. Sobakar, M. V. (2022), "Improving Approaches to Identifying Intangible Assets in the Management Accounting System of the Enterprise", *Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade*, vol. 1 (105), pp. 68—77.

16. Fedorova, I. V. (2017), "Identification of Intangible Assets as the Initial Stage of Their Accounting", *Problem Issues. Scientific Bulletin of the International Humanitarian University*, vol. 23 (2), pp. 128—131.

17. Yarmoliuk, O. F., and Kyian, A. V. (2016), "Features of Accounting Policy for Enterprise Resource Potential", *Global and National Problems of the Economy*, vol. 11, pp. 916—922.

18. Yasyshena, V. V. (2019), "Main Aspects of Forming Accounting Policy for Intangible Assets of Enterprises", *Innovative Economy*, vol. 5—6, pp. 149—157.

Стаття надійшла до редакції 02.08.2023 р.